

Kwartaalmonitor Detailhandel

Vierde kwartaal 2016

Omzet detailhandel groeit met ruim 4 procent

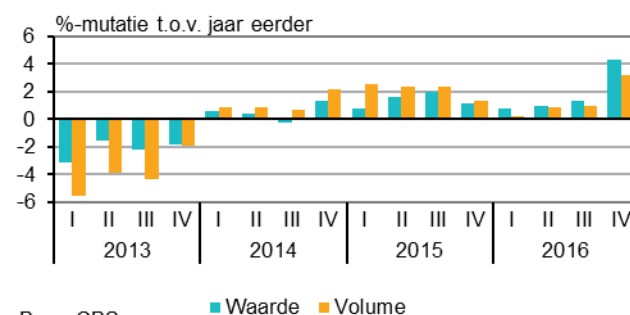
- Totale detailhandel: Sterkste omzet- en volumegroei in tien jaar
- Foodsector: Omzet foodwinkels stijgt verder
- Non-foodsector: Stevige omzetgroei na drie kwartalen van lichte krimp
- Internetverkoop: Online omzet neemt weer flink toe
- Bestedingen huishoudens en consumentenvertrouwen: Hoogste groei bestedingen consumenten in 9 jaar

In het vierde kwartaal van 2016 was de omzet van de detailhandel 4,3 procent hoger dan in dezelfde periode een jaar eerder. Daarmee heeft de detailhandel op kwartaalbasis de sterkste omzetgroei gerealiseerd in ruim tien jaar. De verkopen namen met 3,2 procent toe. Vooral de winkels in non-foodartikelen en de internetwinkels zetten meer om.

De consumptie van huishoudens was in het vierde kwartaal voor het eerst sinds de crisis op het niveau van 2008 en ook het consumentenvertrouwen groeide. Het ondernemersvertrouwen liep verder op en de verwachtingen voor het eerste kwartaal van 2017 zijn positief. Het aantal openstaande vacatures was hoger dan vorig jaar en het aantal faillissementen was ongeveer gelijk.

Omzetontwikkeling detailhandel

Bron: CBS

StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

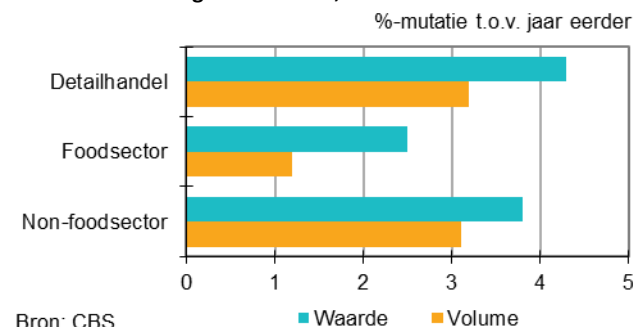
Totale detailhandel

Sterkste omzet- en volumegroei in tien jaar

In het vierde kwartaal van 2016 is de omzet van de detailhandel met 4,3 procent gegroeid. Ook de verkopen (het volume) namen met 3,2 procent stevig toe. Het is ongeveer tien jaar geleden dat de detailhandel op kwartaalbasis een omzet- en volumegroei van deze grootte realiseerde. Vooral de winkels in non-foodartikelen kenden een solide kwartaal: zo werd er flink meer besteed bij winkels in kleding, de doe-het-zelfzaken en meubelwinkels. Maar ook bij de winkels in food en online groeide de omzet in vergelijking met voorgaande kwartalen sterk.

Over heel 2016 noteerde de detailhandel een omzetgroei van 1,9 procent en een volumegroei van 1,4 procent. De omzet groeide sinds 2008 niet zo sterk. Dit is het derde jaar op rij dat de omzet weer toeneemt. Het omzetniveau ligt echter nog wel vier procent lager dan het hoogste niveau voor de crisis (2008).

Omzetontwikkeling detailhandel, vierde kwartaal 2016

Bron: CBS

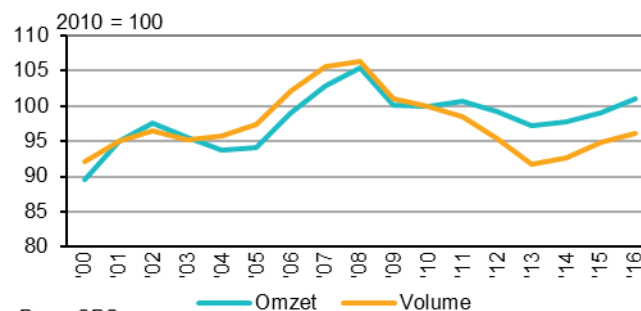
StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Omzetgroei in 2016, verkopen nog 10 procent onder niveau van vóór crisis

De detailhandel heeft in 2016 bijna 2 procent meer omzet geboekt dan in 2015, de verkopen (volume) groeiden met 1,4 procent. Vooral supermarkten, kledingwinkels en woningmarkt gerelateerde branches als bouwmarkten en woninginrichtingswinkels zagen hun omzet en verkopen in 2016 toenemen. De sterkste omzetgroei zat echter bij de webwinkels zonder winkelpand.

De totale detailhandelsverkopen (volume) 2016 liggen nog wel 9,7 procent onder het niveau van vóór de crisis in 2008. Vooral de verkopen van fysieke winkels in de non-foodsector blijven ver achter op het niveau van 2008 (-17,1 procent). De verkopen van de winkels in food liggen 0,4 procent lager dan in 2008.

Omzet detailhandel

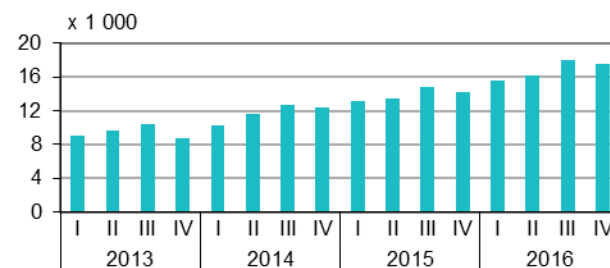
Bron: CBS

StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

Recordaantal vervulde vacatures

In het vierde kwartaal van 2016 waren er 17,5 duizend openstaande vacatures. Een jaar eerder waren dit er ruim 3 duizend minder (14,2 duizend). Er ontstonden in het vierde kwartaal ongeveer 39 duizend vacatures. Daarnaast werd er een recordaantal vacatures gevuld, ongeveer 40 duizend. Vanaf het moment van waarnemen in 1997 is dit het hoogste aantal ooit.

Aantal openstaande vacatures

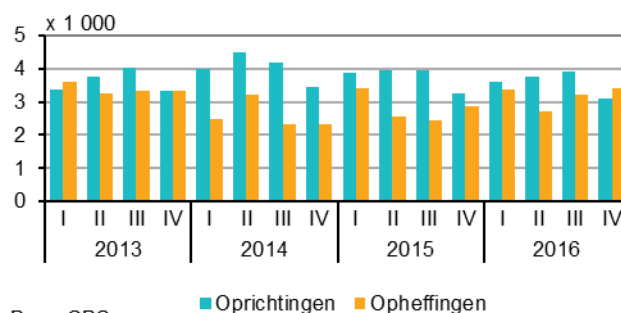
Bron: CBS

StatLine: Vacatures

Minder oprichtingen en meer opheffingen

Tijdens het vierde kwartaal van 2016 zijn er ruim 3 115 nieuwe bedrijven gestart in de detailhandel. Vergeleken met het aantal oprichtingen dat plaatsvond in dezelfde periode een jaar eerder is dat een daling van ongeveer 4,5 procent. Daarnaast staakten in het vierde kwartaal 3 445 bedrijven definitief hun werkzaamheden in deze branche. Het aantal opheffingen is daarmee met 19 procent gestegen ten opzichte van het vierde kwartaal van 2015. Zowel de oprichtingen als de opheffingen komen met name voor bij winkels in voedingsmiddelen of bij bedrijven die actief zijn in de markthandel. In totaal telt de detailhandel 114 720 bedrijven aan het eind van het vierde kwartaal. Dit is een toename van een ongeveer 1,2 procent op jaarbasis.

Oprichtingen en opheffingen bedrijven detailhandel

Bron: CBS

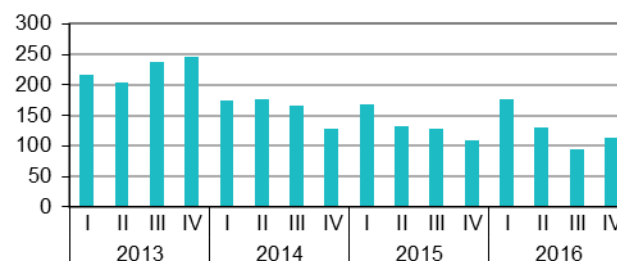
StatLine: Oprichtingen bedrijven; opheffingen bedrijven

Lichte stijging aantal faillissementen

Binnen de detailhandel zijn 114 faillissementen uitgesproken in het vierde kwartaal van 2016. Dat zijn er 19 meer dan het vorige kwartaal. Dat kwartaal kende het laagste aantal faillissementen sinds het eerste kwartaal van 2003. In vergelijking met een jaar eerder nam het aantal faillissementen met bijna 5 procent toe in het vierde kwartaal. Het jaar 2016 kende in totaal ongeveer 4 procent minder faillissementen in vergelijking met 2015.

Bijna één op de vijf uitgesproken faillissementen betrof een kledingwinkel. Daarna was het aantal faillissementen het hoogst onder de specifieke internetwinkels. Bijna 10 procent van het aantal faillissementen kwam voor rekening van winkels in meubels en huishoudelijke artikelen.

Uitgesproken faillissementen detailhandel

Bron: CBS

[StatLine: Uitgesproken faillissementen](#)

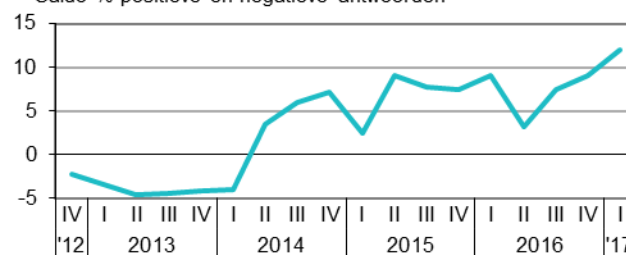
Ondernemers detailhandel positief

Het ondernemersvertrouwen in de detailhandel is voor het derde opeenvolgende kwartaal gestegen en komt uit op +12 in het eerste kwartaal van 2017. Er is dus sprake van een positief sentiment. Het sentiment in de detailhandel is positief sinds het tweede kwartaal van 2014.

Het ondernemersvertrouwen is samengesteld uit drie deelindicatoren: de ontwikkeling van de omzet in het vorige kwartaal, een oordeel over de handelsvoorraden en de omzetverwachting voor het lopende kwartaal. Over al deze aspecten zijn ondernemers positiever gestemd dan drie maanden geleden.

Ondernemersvertrouwen detailhandel (seizoengecorrigeerd)

Saldo % positieve en negatieve antwoorden

Bron: CBS

[StatLine: Ondernemersvertrouwen](#)

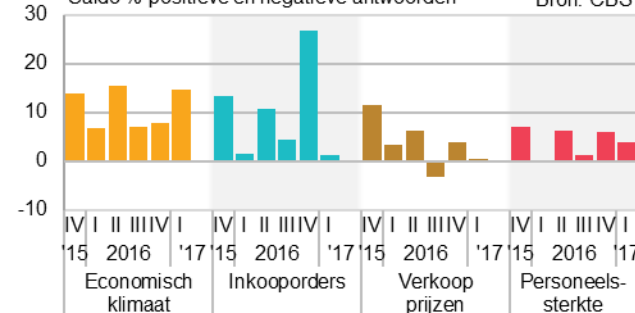
Positieve verwachtingen economisch klimaat

Per saldo verwacht 15 procent van de ondernemers in het eerste kwartaal een verbetering van het economisch klimaat. Vorig jaar waren ondernemers in het eerste kwartaal ook positief in hun verwachtingen voor wat betreft het economisch klimaat, maar minder dan in 2017. Ook de verwachtingen voor de ontwikkeling van de personeelssterkte in het eerste kwartaal zijn positief. Vorig kwartaal voorzag 27 procent van de ondernemers een toename van de te plaatsen orders bij leveranciers. Nu is het aantal ondernemers dat een toename van het aantal inkooporders verwacht nauwelijks groter dan het aantal dat een afname voorziet. Het aantal ondernemers dat een stijging van de verkoopprijzen verwacht, is ongeveer even groot als het aantal dat een prijsreductie verwacht.

Verwachtingen detailhandel

Saldo % positieve en negatieve antwoorden

Bron: CBS

[StatLine: Conjunctuurenquête Nederland](#)

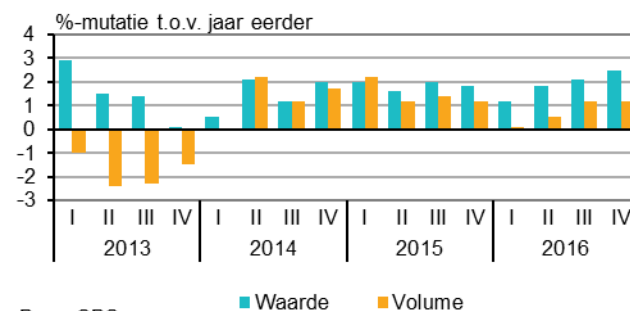
Foodsector

Omzet foodwinkels stijgt verder

Winkels in voedings- en genotmiddelen hebben in het vierde kwartaal 2,5 procent meer omzet behaald dan in dezelfde periode vorig jaar. Dit betreft de sterkste groei in bijna vier jaar. Ook de verkopen namen toe, maar minder sterk dan de omzet. De volumegroei kwam, net als in het derde kwartaal, uit op 1,2 procent.

De omzetgroei van de winkels in voedings- en genotmiddelen is vooral toe te wijzen aan de supermarkten, die bijna 3 procent meer omzet wisten te realiseren. De speciaalzaken, in het derde kwartaal nog goed voor een omzetgroei van ruim 2 procent, zagen de omzet ongeveer gelijk blijven aan vorig jaar.

Omzetontwikkeling foodsector

Bron: CBS

[StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

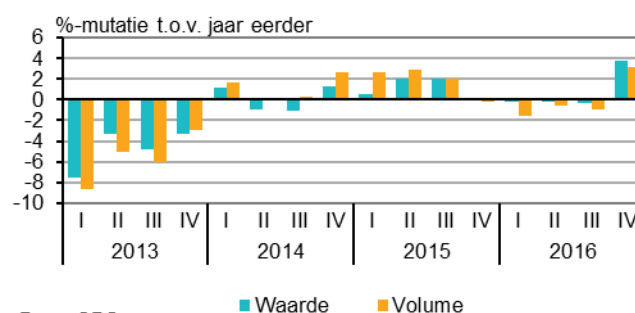
Non-foodsector

Stevige omzetgroei na drie kwartalen van lichte krimp

De omzet van de winkels in non-foodartikelen was in het vierde kwartaal 3,9 procent hoger dan in dezelfde periode een jaar eerder. In de eerste drie kwartalen van 2016 kromp de omzet nog licht. De omzetgroei is de hoogste sinds het derde kwartaal van 2007. Ook gingen er meer producten over de toonbank: de verkopen groeiden met 3,1 procent.

De aantrekkende huizenmarkt zorgde voor omzetgroei bij de winkels in doe-het-zelfartikelen en keukens en de winkels in huisinrichting. Daarbij kenden ook de kledingwinkels een zeer sterk vierde kwartaal, met bijna 10 procent meer omzet. De winkels in consumentenelektronica, recreatieartikelen en schoenen en lederwaren zetten echter minder om dan een jaar eerder.

Omzetontwikkeling non-foodsector

Bron: CBS

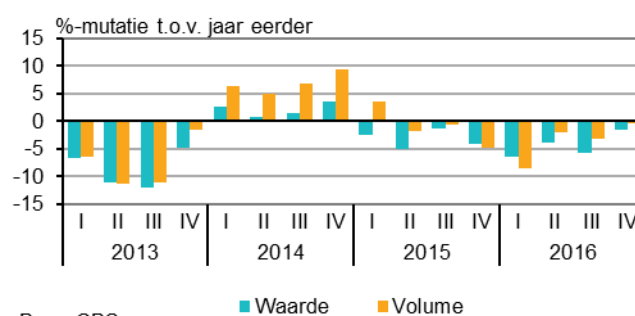
[StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Wederom minder omzet winkels in consumentenelektronica

Ook in het vierde kwartaal van 2016 zetten de winkels in consumentenelektronica minder om dan in dezelfde periode een jaar eerder. De omzet was 1,6 procent lager, het volume 0,3 procent. Hoewel dit het achtste kwartaal op rij is waarin de omzet lager was, is de krimp wel wat minder stevig dan in voorgaande kwartalen.

December was een relatief zwakke maand waarin de omzet 2,7 procent lager was dan in dezelfde periode een jaar eerder. Winkels in consumentenelektronica kennen stevige concurrentie van webwinkels. De omzet van bedrijven die hoofdzakelijk online verkopen is niet in deze cijfers inbegrepen.

Omzetontwikkeling winkels in consumentenelektronica

Bron: CBS

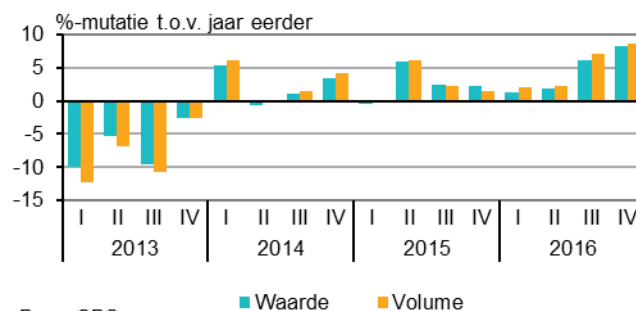
[StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Omzet doe-het-zelf- en keukenbranche groeit verder

In het vierde kwartaal was de omzet van winkels in het doe-het-zelfartikelen en keukens wederom hoger dan een jaar eerder. De omzet groeide met 8,3 procent. De verkopen namen nog iets sterker toe (8,8 procent). Deze branche realiseerde daarmee de sterkste groei in bijna elf jaar.

De omzet over het hele jaar gezien was 4,4 procent hoger. Sinds 2006, toen de omzet met bijna 8 procent toenam, is de omzet niet zo sterk gegroeid. Ondanks deze groeicijfers was het omzetniveau van de doe-het-zelf en keukenzaken in 2016 nog wel ruim 24 procent lager dan voor aanvang van de crisis.

Omzetontwikkeling winkels in doe-het-zelfartikelen

Bron: CBS

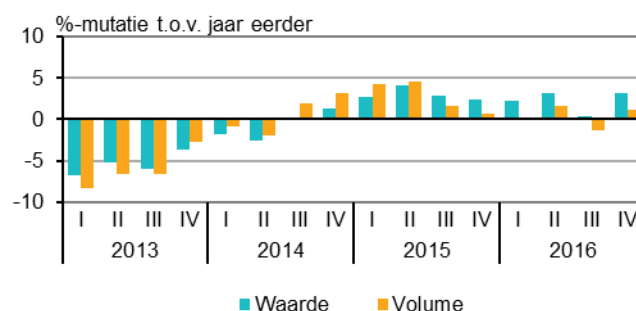
StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

Omzetstijging winkels in meubels en huishoudelijke artikelen

In het vierde kwartaal van 2016 hebben winkels in meubels en huishoudelijke artikelen 3,1 procent meer omgezet dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Dit is het tiende kwartaal op rij met een hogere omzet. De verkopen lagen 1,0 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2015.

De omzet over het hele jaar 2016 was 2,2 procent hoger dan de omzet over 2015. Hierbij lagen de verkopen 0,4 procent hoger dan in 2015. Het omzetniveau was echter nog wel bijna 18 procent lager dan in 2008.

Omzetontwikkeling woninginrichting en huishoudelijke artikelen

Bron: CBS

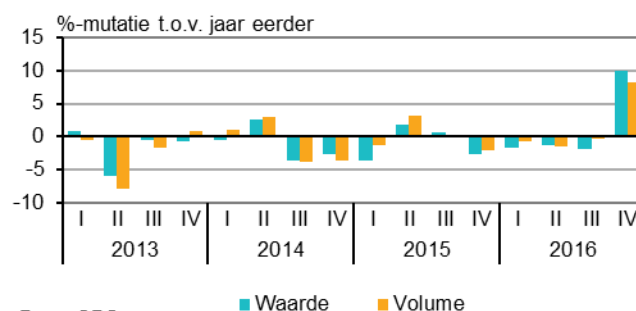
StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

Kledingwinkels zien forse omzetstijging, schoenenwinkels lichte krimp

Na drie kwartalen met omzetkrimp, zagen de kledingwinkels in het vierde kwartaal van 2016 een omzetgroei van 10,0 procent ten opzichte van het vierde kwartaal van 2015. De verkopen lagen met 8,3 procent ook flink hoger dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Over heel 2016 werd er 3,7 procent meer omgezet dan in 2015. Het volume was ook 2,8 procent hoger dan een jaar eerder.

De schoenenwinkels zagen voor het tiende kwartaal op rij een omzetsdaling. De omzet was in het vierde kwartaal van 2016 0,6 procent lager dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De verkopen lagen 1,7 procent lager dan een jaar eerder. Over het jaar 2016 behaalden de schoenenwinkels duidelijk minder omzet. Er werd 7,9 procent minder omgezet dan in 2015. Hierbij lag het volume 7,8 procent lager dan in 2015.

Omzetontwikkeling winkels in kleding

Bron: CBS

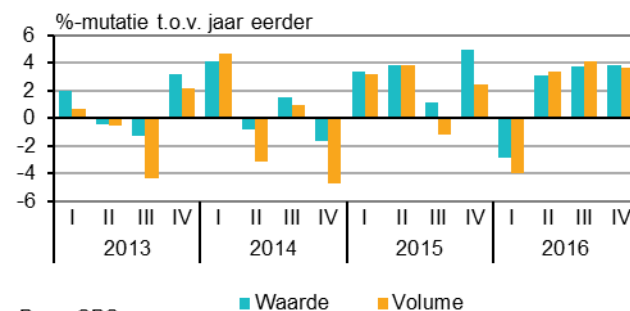
StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

Positief vierde kwartaal voor winkels in persoonlijke verzorging

In het laatste kwartaal van 2016 zetten de winkels in persoonlijke verzorging wederom meer om. De omzet was in het vierde kwartaal 4,1 procent hoger dan in het vierde kwartaal van 2015. Dit betekende voor het derde kwartaal op rij een omzetsijging. De verkopen waren 3,9 procent hoger.

De winkels in persoonlijke verzorging sloten daarmee 2016 positief af. De omzet lag 'slechts' 1,7 procent hoger dan een jaar eerder: dit is vooral te wijten aan zwak eerste kwartaal. De verkopen waren in 2016 op een ongeveer gelijk niveau als in 2015.

Omzetontwikkeling winkels in persoonlijke verzorging

Bron: CBS

StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

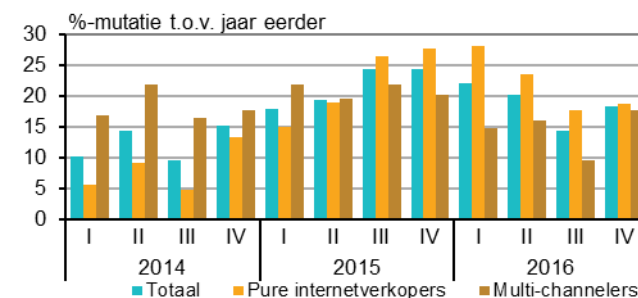
Internetverkopen

Online omzet neemt weer flink toe

In het vierde kwartaal van 2016 is de omzet uit online verkopen binnen het midden- en grootbedrijf van de detailhandel met 18,4 procent toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. De omzet bij de pure webwinkels groeide net iets harder dan bij de multi-channelers (bedrijven die zowel een fysieke winkel hebben als online verkopen).

In 2016 was de online omzet in de detailhandel 18,6 procent hoger dan een jaar eerder. Daarmee ligt de omzetgroei in lijn met 2015 (21,5 procent groei). In 2016 was vooral de online omzet van de webwinkels hoger: de omzet nam met 21,7 procent toe, tegenover 14,7 procent groei bij de multi-channelers.

Omzetontwikkeling internetverkopen

Bron: CBS

StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling internetverkopen

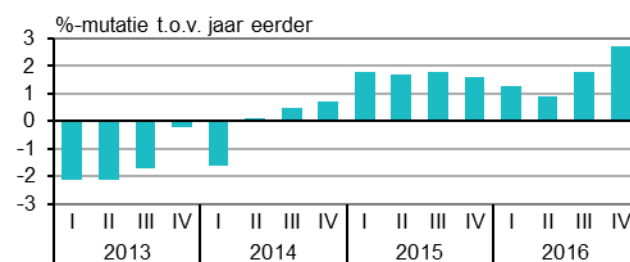
Bestedingen huishoudens en consumentenvertrouwen

Hoogste groei bestedingen consumenten in negen jaar

Ook in het vierde kwartaal van 2016 hebben consumenten meer besteed dan een jaar eerder. Het was de grootste groei in negen jaar. De consumptie groeit al bijna 3 jaar en het consumptievolume ligt voor eerst sinds de crisis weer boven het niveau van de hoogconjunctuur in 2008. De cijfers zijn gecorrigeerd voor prijsveranderingen.

Dat consumenten meer besteden is in lijn met de verbetering van de werkgelegenheid en het herstel op de woningmarkt. Daarnaast bereikte het consumentenvertrouwen in februari 2017 het hoogste niveau in bijna tien jaar. Consumenten gaven in het vierde kwartaal van 2016 vooral meer uit aan kleding, auto's en elektrische apparaten. Ook hebben ze aanzienlijk meer gas verbruikt door de relatief koude november- en decembermaand. Verder gaven consumenten opnieuw meer uit aan diensten, zoals horeca,

Binnenlandse consumptie door huishoudens (volume)

Bron: CBS

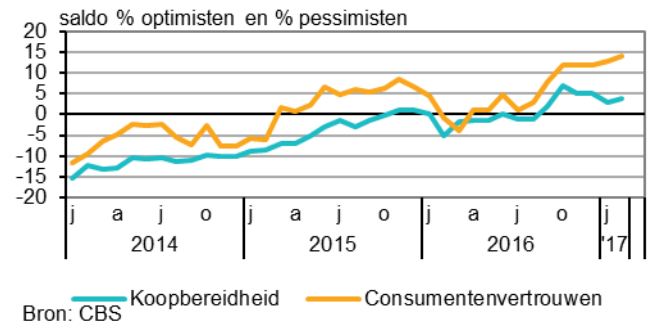
StatLine: Bestedingen; consumptie huishoudens

Vertrouwen consument licht positief

De afgelopen vijf maanden is de stemming van consumenten verder verbeterd. In februari 2017 bereikte het consumentenvertrouwen met 14 het hoogste niveau in bijna tien jaar. Met 14 ligt het consumentenvertrouwen ruim boven het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar (-8). Het vertrouwen bereikte in april 2000 de hoogste stand ooit (27). Het dieptepunt werd bereikt in februari 2013 (-44). Het consumentenvertrouwen is gebaseerd op het oordeel van consumenten over de algemene economische situatie en op hun oordeel over de eigen financiële situatie (de koopbereidheid).

Het oordeel over de economie fluctueert sterker dan het oordeel over de eigen financiële situatie. Over de algemene economische situatie zijn consumenten sinds maart 2015 vrijwel onafgebroken positief. De koopbereidheid lag in oktober 2016 op 7. Dat was het hoogste niveau in ruim 9 jaar. Daarna is de koopbereidheid wat teruggevallen en stond in februari op 4. Het gemiddelde van de koopbereidheid over de afgelopen twintig jaar staat op -4.

Koopbereidheid consumenten (seizoengecorrigeerd)

StatLine: [Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van de cijfers die op 28 februari 2017 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn koopdaggecorrigeerd. Indien dit niet het geval is dan staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst: Sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD).
Datum: 2 maart 2017

Meer informatie

CBS Infoservice: [infoservice online](#)
Telefonisch: 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: [persdienst@cbs.nl](#)
Telefonisch: 070 3374444

Meer informatie

Op zoek naar cijfers over midden- en kleinbedrijf? Behoefte aan uitsplitsingen naar bedrijfsleeftijd, mate van groei, bedrijfsgrootte of bedrijfstak binnen het MKB? Bezoek dan [www.staatvanhetmkb.nl](#) en volg @staatvanhetmkb.nl op Twitter.